

plemena prisili on na njegovo vrhovno priznavanje vlasti. Neretljani, premda bijahu po mišljenju Šišićevu u uskoj vezi s Hrvatima, kao neki privjesak ili apendiks hrvatske države, bijahu još tada posebno pleme i imadahu svoju posebnu Neretljansku oblast. Dotaći ćemo se samo u najkrupnijim potezima dalje njezine povijesti, jer se i to indirektno tiče našeg otoka. Budući da njezina povijest nije u svemu posve razbistrena, iznijet ćemo mnijenja raznih historičara, koja se u svima pojedinostima potpuno ne slažu. Poznat nam je iz srpske povijesti Petar Gojniković, vladar zagorskih Srba od g. 892.—917., dakle neko vrijeme suvremenik slavnog bugarskog cara Simeona, hrvatskog vladara Tomislava i zahumskog kneza Mihajla Viševića (910.—930.). Petar Gojniković, šireći svoju vlast na susjedne oblasti, pokori i Neretljansku oblast.¹¹ Da li su i neretljanski otoci došli pod njegovu vlast? Za otoke Brač, Hvar i Vis tvrdi Šišić, da su tada jamačno došli pod vlast hrvatskog vladara Tomislava, jer se, veli on, ne može ni zamisliti onako jaka pomorska hrvatska sila u to doba bez posjeda tih otoka.¹² I Vladimir Čorović drži, da je Tomislav sigurno zaposjeo te otoke.¹³ Grgo Novak se tome odlučno protivi tvrdeći, da su neretljanski otoci kroz X. vijek bili posve nezavisni te prema tome ni u Tomislavovo doba nijesu otoci Brač, Hvar i Vis bili pod vlašću hrvatske države.¹⁴ U srpskoj državi nastadoše poslije Gojnikovićeva vladanja razne smutnje i borbe oko prijestolja, koje je vješto iskorišćavao bugarski car Simeon, dok konačno nije g. 924. potpuno svladao Srbiju i pridružio je svojoj državi. To njegovo djelo bijaše ipak kratka vijeka, jer poslije njegove smrti podigne oko g. 931. Časlav Klonimirović ustanak i oslobodi zemlju bugarskoga gospodstva. Prema mišljenju Stanojevića¹⁵ zavlada Časlav tokom vremena i Dukljom, Travunjom, Zahumljem i Neretljanskom oblasti skupa s otocima, dok Šišić veli, da Travunja (skupa s Konavlima) bijaše jedina primorska oblast, kojom je on vladao, a na koju se bijaše protegla politička prevlast planinskih Srba i još prije njega.¹⁶ Za Neretljansku oblast pak veli, da su za vrijeme smutnja u Hrvatskoj oko g. 949. otpali

¹¹ Konstantin Porfirogenet: op. cit. pogl. 32.

¹² Šišić: op. cit. p. 408, 413.

¹³ U djelu »Istorija Jugoslavije« p. 56.

¹⁴ Grgo Novak: »Hvar« p. 44—45.

¹⁵ Stanojević: »Istorija srpskog naroda« p. 55.

¹⁶ Šišić: op. cit. p. 455. s pozivom na Konstantina Porfirogeneta.